ilukirjanduslikke teoseid: luuletiskogu „Rõuge kiriku kell“ (Tall., 1924) ja novellikogud „Kaamelid pasunapuhujatega“ (Tartu, 1928), „Võrumaa jutud“ I, II (Tall., 1924, 1933), jutustise „Rannaliivalt taevani“ (Tartu, 1931) ning jutukogud noorsoole „Uhhuu jutustused“ (Tartu, 1929), „Pombi ja Üdsimärdi nõiad“ (Tartu, 1932), „Pombi ja esivanemate kuld“ (Tartu, 1934), „Tondijutud“ (Tartu, 1936), „Pajupill“ (Tartu, 1937) jt. Ta on loonud ka näidendeid. J-i iseärasuseks on rahvalik-lopsakas jutustamisviis, mis küll alati loogika piiridest kinni ei pea.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

JAKOBSON, August, kirjanik, sünd. 20. VIII 1904 vkj. Pärnumaal Rääma v. põllumehe pojana, õppis Pärnu linna ühisgümnaasiumis a-il 1919—26, pärast seda Tartu ülikooli majandusteaduskonnas ja hiljemini arstiteaduskonnas. J. on teotsenud E. Kirjanikkude Liidus, ms. a-st 1939 selle esimehena. — J. saavutas täitsa tundmatu algajana 1927 K./Ü. „Looduse“ poolt korraldatud romaanivõistlusel suure kaheosalise teosega „Vaeste-patuste alev“ (2. tr. Tartu, 1937) esimese auhinna ja haruldase menu. See teos, mis käsitleb Pärnu töölisaguli elu, avaldas autori võimet argiellu sukelduda ja seda suures läbilõikes naturalistliku lopsakusega esitada. Sedasama suunda on J. jälginud oma järgnevas toodangus, kaldudes vahel küll juba liiglihalisse romantikasse või liigsesse elu kopeerimisse. Nii on temalt ilmunud romaanid: „Tuhkur hobune“ (I ja II 1928, III 1930, IV osa pealkirja all „Üheksas laine“ 1933), „Kolme vaeva tee“ (1930), „Miika Valtsbergi roim“ (1931), „Töö algus“ (1932), „Vallutajad“ (1934), „Vana kaardivägi“ (1935), „Metsalise rada“ (1936), „Vaikne õhtu“ (1937), „Oktoobrituul“ I, II (1938) ja „Uus inimene“ (1938); novellikogud: „Joonatan Hingemaa eksirännakud“ (1930), „Kotkapoeg“ (1932), „Reisijad lõppjaamas“ (1934), „Reamees Mattias“ (1935), „Üksiklased“ (1935) ja „Esimesed meheteod“ (1936; kõik ilmunud Tartus). Selle viljaka toodanguga on J. tunduvalt mõjustanud realistliku romaani arengut Eestis.

Isikl. saadud andmed. *F. T.*

* **JAKOBSON, Eduard Magnus**, pildilõikaja ja vaimulik kirjanik, õppis ksülograafiat Peterburis A. Daugull'i (vt. *Suppl.*) juures. Ta toodangu paremik on valminud Riias ja suur osa sellest on ilmunud läti kirjanduslikus ajakirjas „Rota“. J. suri 21. VII 1903 vkj. Tallinnas.

Post. 1903, nr. 162, 163 ja 1935, nr. 250; Kataloog: Näitus „Sada aastat eesti puugravüüri“ (1935); Torma koguduse õpetajalt A. Kuusik'ult saadud andmed. *T.*

JALAVA (Almberg), Anton Fredrik (Antti), soome kirjanik ja hõimutegelane, sünd. 18. VII 1846 ukj. Turu lähedal Masku pastori pojana, õppis 1863—68 Helsingi ülikoolis keeleteadust ja omandas cand. phil. astme, oli 1869—70 „Uusi Suometar'i“ peatoimetaja, 1868—78 õpetaja Helsingi keskkoolides, 1877—90 eduskunna ja senati ametnik, ühtlasi a-st 1881 peale ülemäärane ungari keele lektor Helsingi ülikoolis enda surmani 3. VII 1909 ukj. — Oma ametitöö kõrval on J-l suuri teeneid soomluse ja soome teatri edendajana ning Ungari ja Soome lähendajana. Ta on avaldanud teosed „Unkarin maa ja kansa“ (Helsingi, 1876), „Unkarin kielen oppikirja“ (Helsingi, 1880; koos J. Szinnyei'ga), „Unkari“ I, II (Helsingi, 1882—83) ja soomendanud ungari kirjandust. Eesti kultuurilukku on J. nimi jäänud tema ja L. Koidula (vt.) kirjavahetuse tõttu (a-ist 1869—77), mis kajastab esimest lähedat sõprussuhet ärkava eestluse ja soomluse eestvõitlejate vahel. Samuti on J. kirjade ja J. V. Jannsen'i perekonna Soome-reisu puhul kevadel 1871 isikliku kokkupuute kaudu saadud tutvus soome kindlailmelisema kultuurivõitlusega moraalselt julgustanud ja võib-olla ka üksikideedega rikastanud Koidula ja „Eesti Postimehe“ rahvuslust.

A. Anni, Koidula ja Almbergi kirjavahetus (1925); Kansallinen elämäkerrasto III (1930). *A. A.*

* **JANNSEN, Eugen**, arst, suri 14. IX 1930 ukj. Tartus.

„Eesti Arst“ 1932, lk. 62 j.; E. Kirj. 1930, lk. 473—484 (K. E. Sööt).

***JANNSEN, Johann Voldemar**, ajakirjanik ja kirjanik. F. W. Borm'i nimel anti luba „Perno Postimehe“ väljaandmiseks 24. XII 1856 vkj. — J-i poolt avaldatud „Eesti laulik. 125 uut laulo...“ (Tartu, 1860) sisaldab ainult saksa laulutekstide eestikeelseid tõlkeid; sellele järgnesid viisid „Eesti lauliko wisi-ramat. 120 uut laulo-wisi . . .“ (*ibid.*, 1862). Peale selle ilmus temalt

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 103